

Wokół STADIONU

BIULETYN

biuletyn@2012.wroc.pl
wydanie I
maj 2010

Od Redakcji

Drodzy Czytelnicy,

Oddajemy w Wasze ręce pierwszy numer biuletynu „Wokół Stadionu”. Mamy nadzieję, że w niedługim czasie stanie się on Waszym ulubionym źródłem informacji na temat budowy wrocławskiego stadionu – wiarygodnym i pełnym. Tworzymy go, abyście mogli jeszcze mocniej uczestniczyć w procesie powstawania stadionu, aby stał się Wam bliski i abyście oczekiwali jego otwarcia z niecierpliwością taką jak my. Na każdym kroku będziemy Was namawiać, aby Wasze zaangażowanie znalazło odbicie w treści biuletynu – jesteśmy otwarci na wszelkie sugestie, na które czekamy pod adresem: biuletyn@2012.wroc.pl. Zastanawiając się nad zawartością biuletynu, dzięki której chcemy przybliżyć Wam, drodzy czytelnicy budowę wrocławskiej areny, wprowadziliśmy od początku kilka stałych działów. Za najważniejszy uznaliśmy doniesienia z placu budowy, które będziemy prezentować na tle harmonogramu budowy. Dalej postanowiliśmy przybliżyć Czytelnikom nasz stadion, wszak to jeden z najnowocześniejszych obiektów sportowych na świecie. Dział ten nazwaliśmy Stadion Zoom. To z niego dowiedzie się ile kiosków gastronomicznych stanie na stadionie, ile zainstalowanych zostanie na trybunach ekranów, czy dlaczego będzie to jeden z czterech najbezpieczniejszych stadionów w Polsce.

Kolejny cykl, to „Stadiony na Świecie”, bo wrocławski stadion dołączy do prestiżowej grupy obiektów najwyższej klasy ELITE. W tym numerze wyjaśnimy co to pojęcie oznacza, by w następnych numerach biuletynu prezentować najbardziej znane areny w tej kategorii.

Na koniec warto odnieść się do tytułu biuletynu. Zdecydowaliśmy się nazwać go „Wokół Stadionu”, ponieważ z jednej strony dotyczy tematyki którą będzie poruszał, z drugiej nawiązuje bezpośrednio do periodyku klubu, dla którego arena ta powstaje – Śląska Wrocław.

Nasz biuletyn przygotowywać będziemy raz na miesiąc. Dostępny będzie również w wersji elektronicznej poprzez newsletter oraz w wersji do pobrania na naszej stronie internetowej.

Aktualne wydarzenia wzbogacając będziemy ciekawostkami na temat innych realizowanych we Wrocławiu inwestycji oraz przygotowań samego miasta do Turnieju. Mamy nadzieję, że publikowany przez nas biuletyn spełni państwa oczekiwania i spowoduje, że nowo budowany stadion we Wrocławiu stanie się bliższy Państwa sercom.

Z poważaniem,
Redakcja „Wokół Stadionu”
Redakcja w składzie:
Magdalena Malara, Joanna Kij, Maciej Nowaczyk
Adres Redakcji:
ul. Ofiar Oświęcimskich 36
50-059 Wrocław

Stadion zoom

KIM JEST WYKONAWCA WROCLAWSKIEJ ARENY?

Dziś, rozpoczynamy cykl, w którym będziemy przybliżać czytelnikom „Wokół Stadionu” ciekawostki na temat wrocławskiej inwestycji. Rozpoczynamy od prezentacji sylwetki nowego wykonawcy.

Czytaj dalej str. 3

WIRTUALNA WYCIECZKA PO BUDOWIE

Razem z poprawą pogody, nastał czas na wiosenne spacerki. Spółka Wrocław 2012 zaprasza Państwa na nieco inną, ale także wyjątkową, bo wirtualną wędrowkę po budowie wrocławskiej areny.

Czytaj dalej str. 3

W numerze:

Wydarzenia

NIK CHWALI WROCLAW 2012

Najwyższa Izba Kontroli chwali Wrocław za przygotowanie do Euro 2012 NIK po kilkumiesięcznej kontroli pozytywnie ocenił działalność spółki Wrocław 2012, która nadzoruje budowę stadionu na mistrzostwa Europy w piłce nożnej w 2012 roku. Kontrolerzy przyznają, że spółka nie miała wyjścia i słusznie postąpiła wymieniając głównego wykonawcę inwestycji.

Kontrolerzy Najwyższej Izby Kontroli w raporcie pokontrolnym stwierdzili nawet, że poprzedniego wykonawcę należało wyrzucić z budowy już pod koniec listopada, a nie 30 grudnia. **Czytaj dalej str. 2**

O STADIONIE NA POSIEDZENIU DOLNOŚLĄSKIEGO KOMITETU ORGANIZACYJNEGO ME EURO 2012™

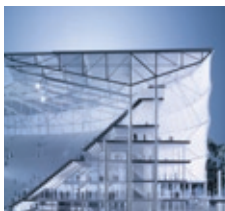

19 kwietnia br. w Urzędzie Wojewódzkim zorganizowane zostało kolejne posiedzenie Dolnośląskiego Komitetu Organizacyjnego Mistrzostw Europy EURO 2012™, na którym przedstawiciele komitetu poinformowali o stanie przygotowań poszczególnych projektów, realizowanych w związku z Turniejem – w tym stadionu miejskiego. **Czytaj dalej str. 2**

MAX BOEGL: PRACE NA STADIONIE ZGODNIE Z PLANEM

W czwartek, 22 kwietnia, główny wykonawca budowanego we Wrocławiu stadionu zorganizował konferencję prasową. - Wszystkie prace idą zgodnie z planem - mówił Jens Stark, dyrektor kontraktu z firmy Max Boegl i zapewnił, że dzięki przygotowywanym w Niemczech prefabrykatom budowa za dwa miesiące znacznie przyspieszy. **Czytaj dalej str. 2**

Kalendarium

STADION KROK PO KROKU

Max Boegl wznowił prace na budowie wrocławskiego stadionu. Rozpoczynając cykl „Kalendarium”, publikowanego na łamach niniejszego biuletynu przedstawiamy Państwu harmonogram prac, zgodnie z którym nowy wykonawca będzie realizował kolejne etapy inwestycji na Euro 2012.

Czytaj dalej str. 3

TAK BUDUJE MAX BOEGL

Na budowie obecnie kończy się betonowanie stropów poziomu +1. Stawiane są także na tym piętrze słupy i ściany. W maju ruszy betonowanie stropu poziomu +2. Na dwóch zmianach pracuje ponad 500 pracowników. Obok wspomnianych prac na budowie wykonywane są roboty elektryczne i kanalizacyjne... **Czytaj dalej str. 3**

foto: Wrocław 2012 Sp. z o.o.

Budowa oczami pracowników

ZIELONA WYSPA

Pod budowę nowego miejskiego stadionu we Wrocławiu wybrano lokalizację, która poza wszystkimi zaletami ekonomicznymi, społecznymi i logistycznymi, charakteryzowała się relatywnie niskimi kosztami przyrodniczymi.

Czytaj dalej str. 5

Stadiony Elite na Świecie

ELITE CZYLI CO?

Szczegóły precyzujące warunki oceniania stadionów przez UEFA są zawarte w specjalnym dokumencie dot. regulacji infrastruktury stadionowej. Stosowanie tych wytycznych, umożliwiła przyznawanie stadionom kategorii 1, 2, 3 lub ELITE. Pojęcie stadionu ELITE zastąpiło poprzednią metodę oceniania stadionów poprzez przyznawanie im czterech lub pięciu gwiazdek.

Czytaj dalej str. 6

Wydarzenia

NIK CHWALI WROCLAW 2012

Maciej Nowaczyk

Najwyższa Izba Kontroli chwali Wrocław za przygotowania do Euro 2012. NIK po kilkumiesięcznej kontroli pozytywnie ocenił działalność spółki Wrocław 2012, która nadzoruje budowę stadionu na mistrzostwa Europy w piłce nożnej w 2012 roku. Kontrolerzy przyznają, że spółka nie miała wyjścia i słusznie postąpiła wymieniając głównego wykonawcę inwestycji.

Kontrolerzy Najwyższej Izby Kontroli w raporcie pokontrolnym stwierdzili nawet, że poprzedniego wykonawcę należało wyrzucić z budowy już pod koniec listopada, a nie 30 grudnia.

Sama kontrola została wszczęta, aby sprawdzić stan przygotowań Wrocławia do organizacji mistrzostw Europy w piłce nożnej, które zostaną zorganizowane w 2012 roku. Kontrolerzy NIK ocenili wszystkie najważniejsze inwestycje w mieście. Nigdzie nie mieli poważniejszych zastrzeżeń. Pozytywnie oceniane zostały prace przy budowie terminalu w porcie lotniczym, nadzór nad budową stadionu i budowa dróg związanych z Euro 2012.

Izba nie znalazła również żadnych zastrzeżeń, co do sposobu informowania o problemach z budową stadionu Europejskiej Federacji Piłkarskiej UEFA i rządowej spółki PL 2012. - Odpowiednie pisma w formie graficznej i opisowej były przedkładane spółce PL.2012 już w październiku, a także w listopadzie i grudniu zeszłego roku. Ponadto przedstawiciele spółki Wrocław 2012 w czasie kilkunastu oficjalnych spotkań z przedstawicielami spółki PL.2012 przedstawiali aktualny stan realizacji prac na budowie wrocławskiego stadionu – czytamy w notatce pokontrolnej Najwyższej Izby Kontroli. Sławomir Wojtas, prezes spółki Wrocław 2012: - Najwyższa Izba Kontroli dobitnie pokazała, że UEFA jak i spółka PL.2012 były rzetelnie informowane o opóźnieniach i nigdy nie przed tymi instytucjami nie ukrywaliśmy prawdy o stadionie. NIK to kolejna instytucja, która potwierdza, że decyzja o rozwiązaniu umowy z poprzednim wykonawcą była słuszna. Obecnie skupiamy się jednak, tylko na właściwej budowie i kontynuujemy wzmoczenie

nadzór nad inwestycją.

Przypomnijmy, aby zakończyć budowę stadionu na rok przed mistrzostwami spółka Wrocław 2012 w bardzo krótkim czasie, w trybie zamówienia z wolnej ręki 16 stycznia br. podpisała z firmą Max Boegl umowę na kontynuowanie budowy nowego stadionu we Wrocławiu.

O STADIONIE NA POSIEDZENIU DOLNOŚLĄSKIEGO KOMITETU ORGANIZACYJNEGO ME EURO 2012™

Magdalena Malara

19 kwietnia br. w Urzędzie Wojewódzkim zorganizowane zostało kolejne posiedzenie Dolnośląskiego Komitetu Organizacyjnego Mistrzostw Europy EURO 2012™, na którym przedstawiciele komitetu poinformowali o stanie przygotowań poszczególnych projektów, realizowanych w związku z Turniejem – w tym stadionu miejskiego.

Wojewoda Dolnośląski – Rafał Jurkwianiec rozpoczął spotkanie od uczczenia minutą ciszy pamięci ofiar katastrofy lotniczej w Smoleńsku.

Projekt stadionowy i jego zaawansowanie przedstawił prezes spółki Wrocław 2012 – Sławomir Wojtas. Prezes podsumował dotychczasowe działania spółki związane z podpisaniem porozumienia ze starym wykonawcą oraz przekazaniem terenu i rozpoczęciem prac przez nowego – firmę Max Boegl. Przypomniał, że nowy wykonawca przekazał już nowy harmonogram ogólny, który został zaakcep-

towany przez spółkę. Zgodnie z jego założeniami trwające prace projektowe (stadion budowany jest w systemie „Zaprojektuj i wybuduj”) powinny się zakończyć do kwietnia przyszłego roku. Prezes przedstawił także pozostałe, najważniejsze daty harmonogramu; dot. m.in. zakończenia prac nad trybunami, konstrukcją dachu i stanem surowym obiektu. Podkreślił jednocześnie, że kluczowym procesem dla terminowej realizacji inwestycji będzie przygotowanie i sprawny transport produ-

kowanych w Niemczech rygli zębatach, które ze względu na ich gabaryty oraz wagę – ok. 100 ton – będą wzorcowane za granicą. Jak dotąd, zgodnie z zaplanowaną w harmonogramie datą 12.04.2010r. – wykonawca miał zabetonować 18 osi w koronie stadionu. Faktycznie wykonał ich 23. Ponadto, ponad dwadzieścia osi jest już zazbrojonych i gotowych do dalszych betonowań.

Podczas spotkania u Wojewody postępy w realizacji projektów przygotowywanych na EURO 2012™ przedstawili również: Paweł Rychel – prezes Wrocławskich Inwestycji, Roman Głowaczewski – Dyrektor wrocławskiego oddziału Dolnośląskiej Służby Dróg i Kolei, Robert Radoń – Dyrekcji Generalnej Dróg Krajowych i Autostrad, Dariusz Kuś – Prezes Portu Lotniczego Wrocław S.A., Marcin Przychodny – dyrektor Wydziału Sportu o Rekreacji Urzędu Marszałkowskiego oraz Magdalena Piasecka – Prezes Zarządu Convention Bureau.

MAX BOEGL: PRACE NA STADIONIE ZGODNIE Z PLANEM

Maciej Nowaczyk

W czwartek, 22 kwietnia, główny wykonawca budowanego we Wrocławiu stadionu zorganizował konferencję prasową. - Wszystkie prace idą zgodnie z planem - mówił Jens Stark, dyrektor kontraktu z firmy Max Boegl i zapewnił, że dzięki przygotowywanym w Niemczech prefabrykatom budowa za dwa miesiące znacznie przyspieszy.

Jens Stark, dyrektor kontraktu, odpowiedzialny za budowę wrocławskiego stadionu, na którym rozegrane zostaną mecze piłkarskich mistrzostw Europy w 2012 roku jest przekonany, że arena powstanie na czas. – Jestem o to całkowicie spokojny. Zdaję sobie sprawę, jak ważna jest ta inwestycja dla mieszkańców Wrocławia. Stark na spotkaniu z dziennikarzami zapewnił, że wszystkie prace idą zgodnie z planem, a za ok. dwa miesiące budowa znacznie przyspieszy. Wtedy to na wrocławski stadion specjalnymi pociągami zaczną być przywożone ogromne prefabrykаты, tzw. rygle zębate. Obecnie są one produkowane w kilku fabrykach wykonawcy firmy Max Boegl w Niemczech, przede wszystkim w bawarskim Sengenthal - miejscowości, w

której mieści się centrala niemieckiego koncernu. Najcięższy z ponad stu rygli będzie miał długość ponad 40 m i będzie ważył 110 ton. Łącznie wszystkie będą ważyły 8586 ton. Z fabryki w Niemczech wszystkie elementy przewiezione zostaną do Wrocławia koleją. W całe przedsięwzięcie włączy się niemiecka kolej – Deutsche Bahn. - Jednorazowo pociągiem przywiezionych zostanie 12 takich rygli. - Zostaną one rozładowane na bocznicę stacji Gądów specjalnymi dźwigami, mogącymi podnosić 250 tonowe ciężary i stamtąd specjalnymi ciężarówkami przewieziemy je na plac budowy – mówił na spotkaniu z dziennikarzami Jens Stark. Trasa została już ustalona. Transport pojedzie następującymi ulicami: Fabryczna - Robotnicza - Podwale - Legnicka - Na Ostatnim Groszu - Popowicka - Pilczycka - Rolna - Królewicka. Ze względu na duże gabaryty przewóz rygli będzie się odbywał ulicami miasta jedynie nocą, aby nie blokować ruchu w mieście. Najprawdopodobniej na trasie przejazdu będzie trzeba zdemontować znaki i sygnalizację świetlną. - W ciągu jednej nocy mamy w planach przewiezenie trzech prefabrykowanych rygli. Zostaną one zmagazynowane na placu budowy, w miejscu, gdzie w przyszłości znajdować się będzie murawa – mówił Stark. Żelbetowe elementy będą rozładowywane przy pomocy m.in. dwóch dźwigów gąsienicowych, a cała operacja ma się zakończyć pod koniec września. W następnej kolejności, w innej fabryce Max-Boegl w Gera zostaną wykonane a następnie przetransportowane do Wrocławia betonowe stopnie stadionowych trybun, już dużo

mniej gabarytowo od rygli zębatach. Zdaniem kierownika budowy, Andrzeja Wojdyły, taka technika stawiania wrocławskiego obiektu może przyspieszyć inwestycję nawet o pół roku. Dlatego też Max Boegl jest w stanie dotrzymać wyznaczonego terminu na ukończenie inwestycji, tj. 30 czerwca 2011 roku. - Poza tym takie gotowe prefabrykаты są jakościowo znacznie lepsze od elementów wylanych na miejscu – przyznaje Andrzej Wojdyła. Poprzedni wykonawca zdecydowaną większość prac żelbetowych chciał prowadzić na terenie budowy. To technika dużo bardziej czasochłonna i mniej precyzyjna. Jens Stark podkreślił, że terminy z harmonogramu robót przewidzianych na stadionie są dotrzymywane. Obecnie prace trwają na wszystkich 8 sekcjach stadionu, a także na dalszych częściach esplanady. Tam trwają m.in. roboty ziemne i odwodnieniowe. Na placu budowy aktualnie jest ok. 500 robotników. Jest to liczba adekwatna do potrzeb – przyznaje Jens Stark. Dyrektor kontraktu niemieckiego koncernu zapewnił, że wykonanie do końca maja 2010 pierwszego niezwykle istotnego etapu inwestycji – stropu ponad parter od osi 5 do 42, nie jest zagrożone. W ciągu najbliższego miesiąca, zgodnie z planem robót, zostanie wybudowany poziom pierwszy stadionu i rozpoczną się roboty na poziomie drugim.

Sławomir Wojtas, prezes spółki Wrocław 2012: - Cieszymy się, że prace przebiegają zgodnie z planem. Generalny wykonawca dysponuje doświadczoną kadrą i doskonałym zapleczem technicznym. Ma więc wszelkie zasoby do tego, żeby na czas wybudować ten stadion.

Kalendarium

STADION KROK PO KROKU

Magdalena Malara

Max Boegl wznowił prace na budowie wrocławskiego stadionu. Rozpoczynając cykl „Kalendarium”, publikowanego na łamach niniejszego biuletynu przedstawiamy Państwu harmonogram prac, zgodnie z którym nowy wykonawca będzie realizował kolejne etapy inwestycji na Euro 2012.

Zgodnie z podpisaną umową i zaakceptowanym przez UEFA terminem, arena na Euro 2012 ma być gotowa do połowy przyszłego roku.

W grudniu 2010 roku zamknięty zostanie stan surowy obiektu, tj. wykonana zostanie cała konstrukcja żelbetowa stadionu. Na tym etapie powstanie m.in. trybuna główna, przeciwległa, oraz obie trybuny tzw. krzywe. W kwietniu i maju bieżącego roku trwać będzie układanie rygli obu trybun, a pierwsze stopnie trybun powinniśmy zobaczyć w lipcu tego roku.

Kolejnym ważnym etapem budowy będzie wykonanie konstrukcji stalowych obiektu, w tym najważniejszej z nich - dachu. - Konstrukcja będzie przechodzić testy wytrzymałościowe na przełomie sierpnia i września, a gotowa będzie w połowie kwietnia 2011 roku - zaznaczył w rozmowie z „Gazetą Wyborczą” Sławomir Wojtas, prezes spółki Wrocław 2012.

Jeszcze w tym roku rozpocznie się montaż krzesełek. Ze względu na ich liczbę potrwa on do marca przyszłego roku.

Jedne z końcowych prac obejmą budowę płyty boiska wraz instalacją odwadniającą i ogrzewającą oraz układanie murawy, które ma się rozpocząć w kwietniu 2011 roku. Wykonawca w harmonogramie ogólnym uwzględnił nawet czas wzrostu trawy, na który przewidział okres od 13 do 30 czerwca 2011 roku.

Zgodnie z umową podpisaną przez spółkę Wrocław 2012 z firmą Max Boegl stadion zostanie wykonany do 30 czerwca 2011, na potrzeby organizacji imprez masowych oraz zgodnie z wymogami UEFA i Ekstraklasy. W połowie roku gotowa więc także będzie prowadząca do obiektu esplanada i parking wielopoziomowy, a na samym stadionie będzie już można rozegrać pierwsze mecze z udziałem kibiców.

Do października 2011 roku odbywać ma się tzw. rozruch areny. W czasie rozgrywanych już na stadionie meczów sprawdzane będzie m.in. nagłośnienie areny, procedury bezpieczeństwa, systemy monitoringu oraz klimatyzacji.

Poniżej najważniejsze punkty harmonogramu przedstawionego przez firmę Max Boegl:

Trybuna główna:

- Rygły trybuny głównej: kwiecień 2010 - sierpień 2010
- Stopnie trybuny głównej: lipiec 2010 - wrzesień 2010

Krzywa północna:

- Rygły trybun: kwiecień 2010 - wrzesień 2010
- Stopnie trybun: sierpień 2010 - wrzesień 2010

Trybuna przeciwległa:

- Rygły trybun: maj 2010 - czerwiec 2010
- Stopnie trybun: wrzesień 2010 - październik 2010

Krzywa południowa:

- Rygły trybun: czerwiec 2010 - listopad 2010
- Stopnie trybun: wrzesień 2010 - grudzień 2010

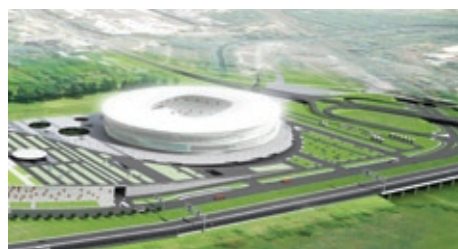
Konstrukcja stalowa:

- Montaż konstrukcji stalowej dachu: sierpień 2010 - kwiecień 2011
- Montaż elewacji i pokrycia dachu: październik 2010 - kwiecień 2011
- Montaż przeszklania: grudzień 2010 - kwiecień 2011
- Montaż membrany: styczeń 2011 - kwiecień 2011
- Montaż krzesełek: wrzesień 2010 - marzec 2011

Płyta Boiska:

- Układanie murawy: maj 2011 - czerwiec 2011
- Czas wzrostu trawy: czerwiec 2011.
- Esplanada: styczeń 2011 - czerwiec 2011
- Parking wielopoziomowy: czerwiec 2010 - kwiecień 2011

Rozruch obiektu: lipiec 2011 - październik 2011

TAK BUDUJE MAX BOEGL

Magdalena Malara, Maciej Nowaczyk

Na budowie obecnie kończy się betonowanie stropów poziomu +1. Stawiane są także na tym piętrze słupy i ściany. W maju ruszy betonowanie stropu poziomu +2. Na dwóch zmianach pracuje ponad 500 pracowników. Obok wspomnianych prac na budowie wykonywane są roboty elektryczne i kanalizacyjne, wykonywane przez firmę Exprim. Prace kanalizacyjne prowadzone są przede wszystkim wzdłuż esplanady i wokół korony stadionu, tuż przy drodze okalającej arenę. Prowadzone są także

prace ziemne na płycie boiska. Dokonano m.in. wymiany gruntu. Wznowiono także prace przy budowie parkingu wielopoziomowego.

Max Boegl podpisał w ostatnim czasie umowy z kilkunastoma podwykonawcami i poddostawcami. Na teren budowy wróciły także dostawy. Zwożona jest stal niezbędna do zbrojeń i filigrany.

Obok prac na samym terenie budowy, główny wykonawca wykonuje elementy prefabrykowane w swoich zakładach w Niemczech. Pod koniec

kwietnia inżynierowie ze spółki Wrocław 2012, nadzorującej prace przy budowie stadionu wizytowali zakład w Gera w Niemczech. Wykonywane są tam m.in. betonowe stopnie stadionowych trybun. Uzgodnione zostało, że gotowe elementy, w tym ogromne ponad stutonowe rygły będą transportowane pociągiem z fabryk w Niemczech na stację Gądów, a następnie przeładowane na gigantyczne ciężarówki i w specjalnym konwoju przewiezione wyznaczoną trasą na stadion.

Stadion zoom

KIM JEST WYKONAWCA WROCŁAWSKIEJ ARENY?

Magdalena Malara

foto: Wrocław 2012 sp. z o.o.

Koncern z siedzibą w niemieckim Neumarkt został założony w 1929 roku. Roczny przychód w wysokości 1,3 miliarda euro w 2008 roku oraz ponad 5.700 pracowników na całym świecie uplasowały go w pierwszej piątce największych firm budowlanych w Niemczech. Spółka posiada oddziały, miejsca produkcji oraz przedstawicielstwa w ponad 35 miejscach na całym świecie.

O tym, jak Max Boegl realizuje wrocławski projekt mówi Dyrektor Kontraktu stadionu we Wrocławiu - dr inż. Jens Stark :

- Mamy bogate doświadczenia w budowie stadionów w różnych rejonach świata. W tej chwili realizujemy na przykład duże inwestycje w Zjednoczonych Emi-

ratach Arabskich (dwa stadiony w Dubaju) i w Rumunii (arena sportowa w Bukareszcie). Można powiedzieć, że posiadamy unikalne know-how, które chcemy wykorzystać we Wrocławiu. Sprzyja też temu ogromny potencjał Max-Boegl. Podjęliśmy się inwestycji na Maślicach, bo wiemy jak doprowadzić ją do pomyślnego finału mimo napiętych terminów. Nam można zaufać.

- W każdej fazie, od kiedy przejęliśmy budowę wrocławskiego stadionu, pracuje przy jego wznoszeniu tyle osób ile powinno. Było 200, 300 a przyjdzie moment jesienią tego roku, że pojawi się ponad 1000. Naszej firmie nie zależy nam na robieniu spektakularnego wrażenia. Koncentrujemy się na profesjonalnym budowaniu. Wrocławska inwestycja przebiega pod dwoma hasłami - przyspieszenie i oszczędność. Zaproponowaliśmy szereg rozwiązań - na przykład zmniejszenie ilości wind - aby stadion budowany na Euro 2012 był potem niedrogi w eksploatacji. To bardzo ważne. Z kolei efekt przyspieszenia, na co tak bardzo liczą wrocławianie, osiągniemy między innymi precyzyjnie montując na stadionie gotowe betonowe elementy. Także konstrukcja dachu - a jego układanie przewidziane jest

zimą - nie będzie spawana lecz zespalana specjalnymi śrubami. Zaoszczędzimy sporo czasu. Chcę też poinformować, że cały teren na stadionie zostanie w bliskiej perspektywie zniwelowany i wysypany tłuczniami, aby pozbyć się uciążliwego błota.

Budują sportowe obiekty na całym świecie

Max - Boegl potwierdziła swój potencjał budując arenę sportową wykorzystaną podczas Mistrzostw Świata w Niemczech w 2006 roku. Biznesowe kompetencje zgodne z systemem „zaprojektuj i zbuduj” są obecnie konsekwentnie wykorzystywane podczas wznoszenia dwóch stadionów sportowych w Dubaju oraz stadionu narodowego w Bukareszcie. Rumuński inwestor może dać przekonanie grupie Max -Boegl między innymi dzięki stosowaniu trójwymiarowego modelu budowlanego i czterowymiarowej symulacji przebiegu prac. Można zatem powiedzieć, że siła innowacji Max - Boegl uwidacznia się obecnie przede wszystkim w budowie nowoczesnych obiektów sportowych.

Inne przykłady klasycznych konstrukcji na koncie Firmy, to dwie hale wielofunkcyjne w Ulm/Neu-Ulm oraz w Varaždnie w Chorwacji.

MAX BÖGL

foto: Wrocław 2012 sp. z o.o.

WIRTUALNA WYCIECZKA PO BUDOWIE

Magdalena Malara

Razem z poprawą pogody, nastał czas na wiosenne spacer. Spółka Wrocław 2012 zaprasza Państwa na nieco inną, ale także wyjątkową, bo wirtualną wędrowkę po budowie wrocławskiej areny.

Wirtualna wycieczka powstała dzięki tysiącom zdjęć wykonanych na budowie stadionu w okresie od początków inwestycji do marca br. Jej autorem jest firma Panoramica. Wszyscy odwiedzający stronę internetową: www.2012.wroc.pl mogą „przejsić” się po całym terenie budowy, zaglądając w zakamarki normalnie niedostępne dla osób nie pracujących na terenie inwestycji. Na budowę można

więc „wejść”, bez kasku i odzieży ochronnej, jedynie klikając w link na ekranie komputera. Samodzielna nawigacja umożliwi „rozglądanie się” we wszystkich kierunkach, a nawet cofnięcie w czasie! Każdy może wybrać miesiąc w jakim chce się poruszać po terenie budowy. Wirtualny spacer jest dostępny zarówno w polskiej, jak i angielskiej wersji językowej na stronie spółki Wrocław 2012. Co miesiąc pojawia się zaktualizowana wersja spaceru. Obecnie, można oglądać zdjęcia z marca tego roku. W najbliższych dniach udostępniemy będzie widok kwietniowy.

Budowa oczami pracowników

ZIELONA WYSPA

Joanna Kiernicka-Allavena

Pod budowę nowego miejskiego stadionu we Wrocławiu wybrano lokalizację, która poza wszystkimi zaletami ekonomicznymi, społecznymi i logistycznymi, charakteryzowała się relatywnie niskimi kosztami przyrodniczymi. Wskazany obszar znajduje się w zachodniej części Wrocławia na Pilczycach, pomiędzy ulicami: Lotniczą, Drzymały i Królewicę oraz śladem projektowanej nowej ulicy od strony zachodniej. Zgodnie z obowiązującym w rejonie ul. Drzymały miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego (uchwała Nr XXXVIII/2453/05 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 19 maja 2005 roku), przeznaczony jest pod funkcje usługowe i rekreacyjne z uwzględnieniem zieleni.

W momencie podejmowania decyzji, przeważającą część terenu przyszłej inwestycji stanowiły silnie przekształcone antropogenicznie nieużytki, z licznymi „dzikimi” wysypiskami śmieci. Zlokalizowana była tam także stacja obsługi samochodów oraz stanowisko sprzedaży gazu płynnego. W latach ubiegłych, istniał w tym miejscu zakład przemysłowy, którego obiekty zostały w większości rozebrane i pozostały po nim jedynie dwa opuszczone budynki oraz sieć starych zniszczonych dróg wewnętrznych, częściowo utwardzonych, częściowo gruntowych. Na części powierzchni znajdowały się pozostałości po dawnych ogródkach działkowych. Łatwo zatem sobie wyobrazić, iż nie był on sklasyfikowany ani jako obszar struktury ekologicznej ECONET, ani obszar ostoi przyrody Natura 2000.

Na terenie porośłym przez drzewa i krzewy samosieje znajdowały się na liczne zagłębienia

terenu i zbiorniki wodne stanowiące w większości pozostałości po starych wyrobiskach.

Zasypanie dużych i małych zbiorników stanowiło niezbędny element prac przygotowawczych na przyszłym placu budowy stadionu. Przed jego przeprowadzeniem, zlecono Dolnośląskiej Fundacji Ekorozwoju opracowanie przyrodniczych uwarunkowań likwidacji zbiorników. Przygotowany raport stanowił niespodziankę! Zbiorniki wodne i ich najbliższe sąsiedztwo na tym zdegradowanym przez człowieka terenie zamieszkiwane były przez liczne gatunki chronionych zwierząt: żaba wodna, trzcinia, trzciniczek, łyska, remiz i gąsiorek, a w jednym zbiorniku występowała nawet chroniona mięsożerna roślinina pływacz zwyczajny!

Ci autochtoniczni mieszkańcy terenu przeznaczonego pod budowę stadionu musieli opuścić zamieszkiwany obszar przed rozpoczęciem prac przygotowawczych. Ich eksmisję należało zorganizować z troską o jak największą odległość znajdują się inne zbiorniki wodne z szuwarem, a zatem mogły one łatwo założyć nowe gniazda. Pływacz zwyczajny i żaby wodne potrzebowały pomocy człowieka.

We wrześniu 2009 odłowiono 67 osobników pływacza i przeniesiono je do leżącego nieopodal zbiornika, w którym już wcześniej stwierdzono

występowanie tego gatunku i który w związku z tym został wskazany przez ekspertów jako miejsce najodpowiedniejsze.

Przeniesienie chronionych osobników żaby wodnej było bardziej skomplikowane – należało tuż przed początkiem wiosny 2009, ogrodzić zbiorniki, w których latem poprzedniego roku zaobserwowano obecność żab, tak by nie mogły one do nich powrócić po wyjściu z hibernacji na lądzie. Wędrujące w kierunku wody żaby, miały wpadać do specjalnie przygotowanych wiader-pułapek, z których dwa razy dziennie miały być przenoszone do zbiornika, który dla nich wybrali specjaliści.

I znów niespodzianka! We wiaderkach-pułapkach oprócz 46 żab wodnych, znalazły się także: jedna ropucha szara, 5 traszek zwyczajnych, a także 20 traszek grzebieniastych i 5 kumaków nizinnych! Wszystkie wymienione osobniki gadów i płazów są pod ochroną. A dwa ostatnie znajdują się nawet na liście Natura 2000!

Po dokonaniu stosownych formalności, wszystkie schwytane zwierzęta zostały ostrożnie przeniesione w miejsce, w którym będą mogły bezpiecznie pozostać na stałe. A to dlatego, iż zostanie tam utworzony użytek ekologiczny czyli prawnie chroniony, niewielki powierzchniowo obiekt cenny pod względem przyrodniczym.

O tym gdzie zostali przesiedleni mieszkańcy terenu, na którym powstaje wrocławski stadion, dlaczego wybrano dla nich właśnie to miejsce i o skarbach przyrodniczych w planowanym użytku ekologicznym napiszemy innym razem.

(Fot. Maria Ogińska)

Joanna Kiernicka-Allavena

Z wykształcenia inżynier ochrony środowiska, absolwentka Politechniki Wrocławskiej. Stypendystka Rządu Konfederacji Szwajcarskiej. Przez 7,5 roku pełniła funkcję Szefa sekcji w Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rządzie Księstwa Monako. W tym czasie pracowała jako ekspert krajowy przy konwencjach międzynarodowych takich jak UNFCCC, Protokół z Kioto czy MEDPOL.

W maju 2008 r. dołączyła do ekipy WROCŁAW 2012 jako specjalista ds. ochrony środowiska. Zajmuje się głównie formalnościami z tego zakresu warunkującymi realizację inwestycji. Jej największą satysfakcją z pracy jest świadomość dobrego „samopoczucia” roślin i zwierząt, które pierwotnie zamieszkiwały teren budowy oraz planowane zadania o jeszcze większym rozmachu...

Stadiony Elite na Świecie

ELITE CZYLI CO?

Magdalena Malara

Szczegóły precyzujące warunki oceniania stadionów przez UEFA są zawarte w specjalnym dokumencie dot. regulacji infrastruktury stadionowej. Stosowanie tych wytycznych, umożliwi przyznawanie stadionom kategorii 1, 2, 3 lub ELITE. Pojęcie stadionu ELITE zastąpiło poprzednią metodę oceniania stadionów poprzez przyznawanie im czterech lub pięciu gwiazdek. Wedle wytycznych UEFA, na obiektach czterogwiazdkowych może być rozgrywany finał Pucharu UEFA, a na pięciogwiazdkowych - Pucharu UEFA i Ligi Mistrzów. Klasa ELITE przyznawana jest zatem najlepszym zdaniem UEFA stadionów w Europie. Do tej kategorii trafił także budowany we Wrocławiu stadion miejski.

Jednak nie każda arena mająca taką liczbę gwiazdek może poszczycić się mianem ELITE. Otóż, aby UEFA nadała stadionowi jakąś kategorię to musi on

wcześniej ubiegać się o organizację imprezy pod jej auspicjami. Dlatego też, wiele obiektów mogących w teorii spełniać wymagania ELITE takiej klasy nie posiada. Co więcej, trudno o oficjalną listę obiektów ELITE. Poniżej prezentujemy dziesiątkę najciekawszych, spełniających ustalone przez UEFA, elitarne kryteria:

- Amsterdam Arena - Amsterdam, Holandia
- Estadi Olympic Lluís Companys - Barcelona,

Hiszpania

- Olympia Stadion – Berlin, Niemcy
- Millennium Stadium – Cardiff, Walia
- Veltins Arena - Gelsenkirchen, Niemcy
- Wembley Stadium - Londyn, Anglia
- Old Trafford - Manchester, Anglia
- Allianz Arena - Monachium, Niemcy
- Esprit Arena – Düsseldorf, Niemcy
- Donbass Arena - Donieck, Ukraina

Oto tylko niektóre wymagania, jakie należy spełnić, aby UEFA zaliczyła obiekt do tej prestiżowej kategorii ELITE:

- Każdy z widzów musi mieć miejsce siedzące, a minimalna liczba miejsc siedzących musi wynosić 30.000;
- Wymiary nawierzchni, na której grają piłkarze musi mieć 105m. długości i 68 m szerokości;
- Murawa powinna być albo naturalna, albo sztuczna, licencjonowana przez FIFA;
- Ławka rezerwowych musi móc pomieścić przynajmniej 13 zawodników;
- Szatnie muszą pomieścić przynajmniej

25 osób,

• Pokój delegata (delegate's room): pomieszczenie zarezerwowane dla oficjalnego delegata UEFA i obserwatora sędziów, pomieszczenie kontroli antydopingowej oraz pierwszej pomocy;

• CCTV (closed-circuit TV system): zamontowane ruchome kamery do monitoringu widzów, bezpośredniej okolicy stadionu, wejść i wszystkich przestrzeni w samym stadionie oraz pomieszczenie kontroli dla służb dbających o bezpieczeństwo;

• Muszą być także zapewnione miejsca dla minimum 1.500 VIP-ów oraz 400 m² tzw. „strefy hospitality”

• Reflektory muszą oświetlać murawę z minimalną siłą 1400 lux dla stałych kamer i min. 1000 luxów dla kamer ruchomych;

• Na terenie obiektu muszą być przynajmniej 3 studia telewizyjne o wymiarach: 5x5x2.3 m.;

• W wypadku awarii zasilania, obiekt musi być zaopatrzony w niezależne źródło prądu, aby zapewnić jednakową intensywność oświetlenia bez jakichkolwiek zakłóceń;

• Minimum 150 chronionych miejsc parkingowych dla gości VIP and 400 autobusów w bezpośredniej bliskości stadionu.

Źródło: http://en.wikipedia.org/wiki/UEFA_stadium_categories

W kolejnych wydaniach biuletynu „Wokół Stadionu” w rubryce „Stadiony na Świecie” będziemy przybliżać Państwu sylwetki stadionów zaliczanych do prestiżowej klasy ELITE, do której dołączy wkrótce także nasza wrocławska arena.

biuletyn@2012.wroc.pl
www.2012.wroc.pl

Redakcja „Wokół Stadionu”

Redakcja w składzie:
Magdalena Malara,
Joanna Kij,
Maciej Nowaczyk

Adres Redakcji:
ul. Ofiar Oświęcimskich 36
50-059 Wrocław

